

Podskalská celnice na Výtoni

Vltava bývala v minulosti důležitou dopravní tepnou. Jaké jsou dějiny pražské paroplavby? Jaká byla podoba zaniklého Podskalí a život jeho obyvatel? Jak vypadaly původní nástroje dřevařů, ledařů a pískařů? To vše lze vidět v budově bývalé celnice Na Výtoni čp. 412, která je součástí Muzea hlavního města Prahy. Po nákladné rekonstrukci zde byla otevřena v roce 2003 nová stálá expozice, která má čtyři části: voroplavba na Vltavě, zaniklé Podskalí a život v něm, historie nákladní lodní dopravy na Vltavě a pražská osobní paroplavba.

Podskalská celnice stojí v místě, kde se „vytínalo“ dřevo splavované do Prahy. Odtud také název místa Na Výtoni. Samotné názvy Na Výtoni a Celnice lze zdůvodnit jednoduše. Až téměř do třicátých let devatenáctého století se totiž ze dřeva vybíralo clo, které se platilo v naturáliích, kdy z vorů vyťali několik klád. Čechy byly v minulosti voražskou velmocí - vždyť první zmínka o plavení vorů na Vltavě je již v listině Jana Lucemburského z roku 1316! Obchod se dřevem, připlaveným po Vltavě, byl hlavní obživou obyvatel starobylé vesnice Podskalí, která byla při založení Nového Města v roce 1348 zahrnuta do jeho hradeb. Ještě v polovině dvacátého století jsme zásobovali dřevem i Německo. Celnice je postavena v pozdně gotickém slohu se srubovým patrem postaveným na přelomu 16. a 17. století. Ve druhé polovině 17. století ho zakoupila pražská radnice a dům prodělal stavební úpravy. V roce 1671 byl nad jeho portál umístěn znak Prahy.

Vorařství dnes patří k zaniklým řemeslům, a proto autoři seznamují návštěvníky se samotnou technikou stavby vorů, přičemž nechybí ani původní voražské nástroje a model vorového pramene. Většinu budov zaniklého Podskalí návštěvník uvidí v muzeu na dobových fotografiích, jejichž prostřednictvím se seznámí s životem tehdejších obyvatel, kteří se coby nadšení vlastenci rádi sdružovali do různých spolků. Dodnes funguje spolek Vltavan, jehož kořeny sahají až do roku 1871. Návštěvníci si mohou udělat představu o pokroku českého lodního stavitelství. Podskalská celnice na Výtoni mapuje do značné míry historii Prahy a návštěvu muzea by si neměl nechat ujít žádný Pražan, ani turista – je to místo, kde pulsoval život plavců na vorech a lodích, dřevařů, pískařů a ledařů. A nejenom to, návštěvníci mohou zhlédnout model „Vltavy“ v měřítku 1:50, který byl zhotoven podle původního plánu a historických fotografií a je umístěn vedle modelu prvního českého parníku „Bohemia“ z roku 1841.